

Dohányárusok Közlönye

Megjelenik minden hé-
tén, 10-én és 20-án.
Egyes példány nem kapható
Közlönyeink ár fél óra 5 koronára
Előfizetni csak fél évenként lehet.

A MAGYARORSZÁGI NAGY- ÉS KISTŐZSDE TULAJDONOSOK
SZAKKÖZLÖNYE ÉS ÉRTESÍTŐJE.

ADÓTULAJDONOS ÉS FELELŐS SZERKESZTŐ:
HATSEK ADOLF.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VII., Károly-körút 7. sz.
hova az előzetesen megkezdett valamint a
kérletek küldendők.
Közlönyeink ár fél óra 5 koronára.
Kéziratok nem lesznek visszatérve.

TARTALOM. A kis tőzserek provisiója. — Az osztályorsjáték. — Vegyesek. — Ajánlat.

A kistőzserek provisiója.

A mint «Die Tabaktrafik» című bécsi szaklapból értesülünk, az ottani dohány kistőzserek egy kérelemmel szándékoznak járulni pénzügyminiszterükhöz, melyben azt akarják kérni, hogy ő Exellentiaja kegyeskedjék a kistőzserek provisióját 1%-kal emelni. Ezzel szemben ki kell jelentünk, hogy sem Ausztriában, sem Magyarországon provisióról szó nem lehet, sőt mi több, csak az állandóan megállapított nagybani árak olcsóbbá tételéről lehetne szó. Igaz, hogy Ausztriában már évekkal azelőtt volt szándék ezen nagybani elárúsítás árait felemelni és csak a m. k. pénzügyminiszteriumnak közbenlépése folytán — a mely az ily esetekben viszonylagosság elvénél fogva az osztrák pénzügyminiszteriummal egyetértőleg eljár — szenvedett hajótörést. Mi részünkről ezen szóban levő mozgalomnak semmiféle eredményt nem tulajdonítunk és kár oly dologra időt fecsérelni, a melynek már a formája negatív eredményre vezet.

Ennek ellenében mi már évekkal azelőtt egy ajánlattal léptünk elő, a melynek értelmében a nagybani elárúsítás árai teljesen beszüntetendők és a kis dohánytőzsereknek provisió lenne meghatározandó.

Nekünk úgy tetszik, hogy az elárúsítási provisió, a mint ez máma engedélyezve van, és a mely az olcsóbb fajtnak megfelelőleg magasabban engedélyeztetik, oly elavult régi usus, a mely nézetünk szerint a logika szabályaival merőben ellenkezik. Ha pedig mi itt bizonyos elárúsítási provisióról beszélünk, ez nem más, mint hogy az adás és vevés között elért haszonnak más nevet adni nem tudunk. És még sem lehet azt az elért valamit, ami minden áru neménél kisebb vagy nagyobb százalékot hoz, provisióknak nevezni. Mert hoz a *K* szivar 11%, a *H* 10 $\frac{1}{2}$ %, az *L* 10 $\frac{1}{2}$ %, a *G* 9 $\frac{1}{2}$ %, a *B* 9 $\frac{1}{2}$ %, az *A* 9 $\frac{1}{2}$ %-ot. Miért hoznak a török dohányok 9, 8, 7 sőt még 3 $\frac{1}{2}$ %-ot. A Havanna szivaroknál, melyek 5 $\frac{1}{2}$ —5, sőt 4% százalék hasznot hoznak, e haszonkülönbséget még feltűnőbb. Az egységes provisióknak behozatala, az összes előforduló dohány-áru nemeknél gyakorlatilag a legcélszerűbbnek mutatkoznék, ellenben a nagybani elárúsítás árainak meghatározása úgy a mint az ma létezik, kereskedelmi szempontból nem helyesíthető, annál kevésbbé, amennyiben az a haszon, melyet egy áruból számítani kell, nem lehet kevesebb akkor, ha az elárúsító jobb és finomabb árut elad, de nem segít a hiva-

talnok és elárúsító kezelésén, sem hogy azt megkönnyítse.

Ezen nagybani elárúsítás árai azon időben hozattak be, midőn a fogyasztó az árut ugyanazon vételáron szerezhetette be, mint a dohánytőzsér, ezen pedig csak mosolyogni lehet. A nagybani elárúsítás ugyan beszüntetett, de a nagy ár megmaradt. Miért s minek? Mi kételkedünk, hogy erre indok lett volna. A mint látszik, az elárúsítóknak kisebb gondjuk annál, vajjon az eladott árukért befolyt kis adag krajezárt profitnak, haszonnak vagy provisióknak hívnak. Az elárúsító előtt csak egy világos, s ez az, hogy az adag sokkal kisebb, sem hogy abból megélni lehetne. És itt újra kellene a tőzserek nyomorúságáról s szenvedéseiről szóló rég ismert dalt megzengeni, hogy ezt bebizonyítsuk, feltéve ha ez mindenkinek isme etes nem volna, a ki csak távolról ismeri ezen foglalkozást.

Csak egy oly egységes provisió képes volna a helyzetet segíteni, ha a dohánytőzsér nem volna kénytelen ebből még egy tized, huszad és, a mint előfordul, egy harmadrészt a haszomból a «tőzsér» czímen visszafizetni.

Először azért, mert a tőzsér minden időben képes volna úgy a kereskedelmi mint anyagi állapotát áttekinteni, a mi mai viszonyok között a legkritikább esetben alig mondható, másfelől azért, mert az üzlet könnyebben volna lebonyolítható, ha a szegényebb emberek a tőzsdeber alól fel volnának mentve.

Mennyi rengeteg munka, felügyelettel s ellenőrzéssel járó fáradtság volna megkímélve, ha az egységes provisió behozatnék és a tőzsér megszüntetnének.

Ami az egységes provisió nagyságát illeti, ezt a mostani eredményekből megítélni s meghatározni nem lehet. S hogy előzőleg arról beszéltünk, miként egy tőzsér saját üzlete eredményét áttekinteni nem képes, az éppen ezzel összefügg.

A tőzsér nem tudja, s ha igen, csak kevés van olyan, aki tudja, hogy a mai napon mennyi haszna volt. A pénzügyi hatóságok közönségesen átlagos 8% hasznot vesznek alapul, a tőzsér némelykor többet, némelykor kevesebbet vesz s ezek közül egy sem a valódi helyes százalék. Ki kellene pontosan számítani, hogy egy gyártmány neme mennyi hasznot hoz s csak ez alapon lehetne meghatározni az összjövendelmet. Ebből következik az, hogy az egységes provisió meghatározásáról nem annyira annak nagysága, mint inkább azon körülmény jönne tekintetbe, hogy az összfogyasztás mennyit tesz ki általában. Röviden szólva, a tőzsért

keresetképesse kellene tenni a nyereség tekintetében, figyelmen kívül hagyva azt, vajjon az elárúsítás provisiója jelentékeny nagy, avagy az, hogy áruda jövedelme azért emelkedett, mert arra különös figyelem fordított. Mert, a mint azt a bekezdésben említettük, alig remélhető, hogy az elárúsítási provisió akár Ausztriában, akár Magyarországon felemeltetnék, s azért fentartjuk e tárgy megbeszélése körül évek hosszú során át felállított álláspontunkat, amely így hangzik: *A dohánytőzsdek számának kevesítése s ezzel az összes kistőzserek anyagi helyzetének javítása.* Egy viczes czípesz, akinek egy hölgy szemrehányást tett, hogy neki szűk cipőt csinált, következőleg válaszolt: „Nagyságos asszonyom, a cipők paszolnának, ha lábai sajnosan nem lennének oly nagyok.“ A provisió akár 8, akár 9, akár 10 százalékot tenne ki, mindig eléggé nagy volna, ha azon elv nem volna irányadó, hogy minden pár dohányzó részére egy tőzsdét kell felállítani.

A tőzsdek számának apasztása egyenrangú volna a provisió felemelésével. Az egységes provisió behozatala és a tőzsdebernek megszüntetése jelentene azon tárgyilagossá reformot, a melyet nem lehetne eléggé megbecsülni.

Az osztályorsjáték.

Lapunk legközelebb megjelent számában ily czímen közzé tett cikkünkre, a következő iratot kaptuk, melyet hiteleség kedvéért egész terjedelmében szóról-szóra ide iktatunk.

Budapest, 1898. aug. 23-án.

a «Dohányárusok Közlönye»
Tekintetes szerkesztőségének

Budapest.

Becses lapjának f. hó 20-ik számában foglalt «Az osztályorsjáték» feliratu cikkére kijelentjük — miután a mi czégünkre vonatkozik a közlemény, — hogy az abban foglaltak nem felel meg a tényállásnak.

Az osztályorsjáték igazgatóságától ugyanis valamennyi collectoral egy időben kaptuk a III-ik sorsjátékra szóló értesítést, hogy eddigi sorsjegymennyiségünk a III. sorsjátékra is átutaltatott.

Az igazgatóság és a collectorok között fennálló szerződés értelmében ugyanis csak egy-egy sorsjátékra szól a kölcsönös kötelezettség.

Eddigi dohány- és szivar-üzletünk megszűnése tehát semmiképen sem befolyásolta az osztályorsjáték igazgatóságánál a collectorok további meghagyásánál, az ezzel ellenkező hivatkozás minden alapot nélkülöz. Sőt az igazgatóságnak ez esetben is tanúsított általános ismert loyális eljárása köszönetünket érdemli.

Mayer és Véri, s. k.

Az igen tisztelt czég meg fogja engedni, hogy ezen irat átolvasása eszünkbe juttatja azt a komikus eseményt, a mely egy németországi vasuti állomáson történt. A vonat épen elindulóban volt, már harmadszor is csengették, a midőn egy uri ember torkaszakadtából ezt a nevet «Mayer ur, Mayer ur» hangoztatta. Egy kíváncsi utas ennek folytán a kocsi ablakán kidugta a fejét és abban a pillanatban egy hatalmas arculütést kapott. A vonat pedig elindult. Ez az ur megütközéssel elpanaszolta a kalauznak ezen rajta elkövetett durvaságot és elbeszélte, hogy ő csak azért dugta ki a fejét a kocsi ablakán, mert kiint valaki «Mayer ur» nevet kiabált. A kalauz megkérdezte az utazót: «És az urat Mayernek hívják?» «Dehogya!» «Hát akkor az urnak az egészhez semmi köze!» mondtotta s elment. Ez alkalomból Mayer urnak mi is ezt a kérdést feltehetnők és ha arra nemmel felelne, akkor a mi válaszuk sem lehetne más mint az, hogy ezen dologhoz Önnek semmi köze! Mi egy szóval sem említettük a «Mayer és Véry» czéget, tehát ezen irata egyáltalán indokolt nem volt, annál kevésbbé, mert ez alkalomadtán felmerült általunk állandó törvényes intézkedés útján megvédeni szándékolt kérdéshez ily módon hozzászólni, annál kevésbbé azt így megoldani nem lehet.

Mi egy pillanattal sem kételkedtünk abban, hogy a főelárúsítóknak a sorsjegyek ki fognak szolgáltatni és miért is ne szolgáltatnának ki? Hisz ők megfizetik azok árát s ezen játékpapírosnak forgalomba hozatala igazán nem csekélység, mert ez sok munkát, időt, pénz-áldozatot és a mi a fő, türelmet igényel addig, míg az üzlet némi hasznot hoz. A mi cikünkben említett amaz eset, mely szerint egy elárúsítóknak tudtára adatott, hogy a sorsjegyeket többé azért nem fogja kapni, mert a dohány eladási engedélytől elesett, tényleg megtörtént s azt eltagadni nem lehet. De erről egyáltalában nincs is szó. Nekünk ez az eset csak alkalmat adott arra, hogy egy oly kérdést hozzunk napirendre, amely az összes sorsjegy-elárúsítóknak életkérdése. Ezen kérdés pedig a következő: «Vajjon a m. k. osztálysorsjáték igazgatósága kötelezve van-e arra, hogy az elárúsítóknak a sorsjegyeket minden osztályhoz és minden házhoz a privilegium egész idő tartama alatt kiszolgáltassa? Ezen kérdésre az illetékes helyről eddig választ nem kaptunk és így szoritkozunk kell csak azon feleletre, a melyet az irányadó szakköröktől merítettünk. E felelet így hangzik: Nincsen! Az osztálysorsjáték igazgatósága nincs erre kötelezve, de azt megteheti, hogy minden megújított jutalékhoz új elárúsítókat kereshet s felállíthat. Ez azonban rossz! Ez egyedáruság az egyedáruságban s ha ez még jelenleg nincs is, mindenkor azzá lehet. Még a dohánygyedáruság, a mely az állam tulajdona, sem vándíral magának ily jogokat! Igaz, hogy a pénzügyi hatóság annak adja az elárúsítási engedélyt, akinek akarja, de itt legalább három jogorvoslatról van szó és ebben úgy a legkisebb, mint a legnagyobb rangú államtisztviselőnek van intézkedési joga. Az ily joggal egy magántársulatot felruházni nem szabad, ez nem megy! Hogy is lehet egy magántársulatnak ily fegyvert kezébe adni! Tessék jól figyelni! Mi az osztálysorsjáték intézményét még mindig mint az állam egyedáruságát tekintjük, a melyet csak az üzlet tekintetében bérbeadott. Erre mutat az is, hogy az állam fentartotta magának a kezelés tekintetében az osztálysorsjátékra való befolyását. De hát miben áll ezen befolyása, hogy ha a m. k. pénzügyminisztérium megengedi, hogy a sorsjegyek elárúsítása a bérlők tetszésének van kiszolgáltatva?

Midőn a m. k. osztálysorsjáték behozatott és a kis lottó elárúsítóknak üzletük elvesztése miatt

panaszt emeltek, akkor a képviselőházban ép úgy mint a minisztériumban azzal lettek megnyugtattva, hogy az osztálysorsjáték elárúsítása eléggé alkalmas arra, hogy ebből kárpótlást nyerjenek. De hogy néz ki ez? A helyett, hogy a m. k. pénzügyminisztérium elrendelte volna, miként az osztálysorsjáték elárúsítása mi módon történjék, ezt egyszerűen magának az igazgatóságnak gondjaira bízta, minek következménye az lett, hogy a nagy lökével rendelkező bankok óriási mennyiségű sorsjegyet összevásároltak úgy, hogy ezek most az egész kiselárúsításnak diktálhatnak. Azonkívül ezen bankok elárúsítják sorsjegyeikkel részint ügynekeik, részint hirdetményeik útján az egész országot s ennek következménye az, hogy a vidéki szegény ördög, vagy a városi kis elárúsító abból a morzsából kénytelen megélni, a mit a bankok s a mindig éhes részvényesek fölösen hagynak. Így néz ki a kicsinybeni elárúsítási üzlet. És a mi az ugynevezett főelárúsítókat illeti, tudjuk nagyon jól, hogy azok a «hivatásos tőzsérek», a kik a fejős-tehenet «Hungariát» azért felkeressék, hogy itt üzletüket lebonyolítsák, ezek a sorsjegyekre minden időben bizton számíthatnak. Vajjon ez azoknál a főelárúsítóknál is így lesz, a kik ezelőtt mint lottó-kistőzsérek, jelenleg pedig mint dohány nagy- és kistőzsérek szerepelnek és 200—300 drbot áruba bocsátanak, azt nem tudjuk. Mi nem kételkedünk benne, hogy a lottóigazgatóság coulanteriája minden időben érvényesülni fog, azonban ezen coulanteria önmagában nem elegendő arra, hogy az elárúsítókat megvédelmezze. A sorsjegyek elárúsítása nem függhet az osztálysorsjáték igazgatóságának jóakaratótól s kényétől, ezt szabályozni kell s a mi a fődolog, az általunk felvetett kérdés törvényerejű határozattal kell hogy megoldassék. Ez a mi nézetünk, a mely a sorsjegyek összes elárúsító véleményének felel meg és melynek érdekében minden megengedhető törvényes eszközzel oda fogunk hatni, hogy ez a kérdés megoldassék.

Vegyes.

A dohányjövődék igazgatósága most teszi közzé a félév dohányfogyasztásáról szóló kimutatást. E szerint 1898. január 1-től június 30-ig az országban elfüstöltek az általános számításban: regalitást 3,052,800, a mult évben 2,671,700, az emelkedés tehát 14,2%, trabuko elfogyott az idén 8,085,200, tavaly 8,274,400 (— 2,2), britanika 13,339,700, tavaly 13,572,800, (— 1,7), millarezar 435,200, tavaly 432,800, (+ 0,5), kubaszivar 47,022,600, tavaly 44,914,000 (+ 4,7), portorikó 32,975,468, tavaly 35,497,600 (— 7,1), finom virginia 8,940,900, tavaly 11,934,550 (— 25,0), rövid virginia 95,650, tavaly 250,200 (— 81,7). A cigaretták közül: hungária 131,333, tavaly 266,250, sztambul 2,659,900, tavaly 2,733,300, szultán 19,959,350, tavaly 21,564,600, hölgy 113,465,700, tavaly 95,448,400, hercegovinai 31,222,900, tavaly 36,916,950, sport 17,568,050, tavaly 15,222,400, jenidge 17,751,800, tavaly 18,091,700, dráma 47,909,300, tavaly 36,856,900, *hunnia* 4800 drb. Pénzjövődelem a dohány után, burnót 49,671 forint, mult évben 53,034 forint, pipadohány után 10,405,342 frt, mult évben 10,105,342, belföldi szivar után 8,225,151 frt, tavaly 8,643,280 frt. Cigaretta után befolyt 3,613,109 frt, tavaly 3,521,616 frt. Pénzjövődelem pipadohány után 1,004,526 frt, belföldi szivar után 436,082 frt, belföldi szivarka után 321,999 frt, összes bevétel 2,076,519 frt, tavaly 1,949,136 frt. *Összes bevétel általános: 22,177,046 frt, különlegesség: 2,076,519 frt. Összesen: 24,253,555 frt.*

Csempészek és pénzügyörök harcza. Lenn az Aldunán se szeri se száma a csempészeknek, kik áruikat nem ritkán jobb ügyre méltó bátorsággal, sőt vakmerőséggel szerzik meg és olyan ravasz és ügyes módon lopták át a vámvonalok, hogy még egy hadvezérnek is becsületére válna. Ha azután rajtakapják őket a manipulációjukon, veszedelmes emberré válnak, a

kik még életüket sem igen haboznak kockára tenni, hogy a bajból kimeneküljenek. Sok merész csempészcsínyről szót már az ének, ez azonban melynek most *Simony*-ból küldi híret tudósítónk, példátlan vakmerőségről tesz tanúságot.

Ranics Iván, Tamás és Márton, továbbá *Jovanovics* Miklós, *Tonkovics* Péter és *Maglics* Iván hotkovcii horvátországi emberek híres csempészek voltak és a határon pénzügyöröknek sok dolgot adtak. Az utóbbi időben megcsapant a csempészek jövődeme, mert két szemfüles, bátor pénzügyör, *Loucsár* Lukács és *Dragicevics* Ilija folyton a nyomukban volt s minden terüket meghusított. A csempészek e miatt boszut forraltak. A minap az örházhoz mentek és mindenféle ürüggyel ki akarták csalni a pénzügyöröket. Ezek azonban neszét vették a cselnek s nem jöttek ki. A csempészek erre megtámadták a kaszárnyát, mely a Száva közepében van és vagy tizenöt-ször belöttek az épületbe. A pénzügyörök visszverték a támadást. A harcban egyikük sem sebesült meg. Reggel jelentést tettek a finánczok s a csendőrség összefogdosta a merénylőket.

Segéd-szerkesztő: **Rettai Nándor.**

2701
1898

Ajánlat.

A szombathelyi m. kir. pénzügyigazgatóság részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a vasvári dohánynagyáruda kezelésének betöltése céljából alulirt m. kir. pénzügyigazgatóságnál 1898. évi szeptember hó 7-én délelőtt 9 órakor írásbeli ajánlatok után versenytárgyalás fog tartatni

Az írásbeli ajánlatok 1898. évi szeptember hó 6-án délelőtt 12 óráig a m. kir. pénzügyigazgatóság főnöknél, közvetlen vagy posta útján nyújtandók be.

Az ajánlat tárgyát csakis a dohány forgalom után járó tőzsdij fogja képezni.

A jogosítvány elnyerésére annak lesz kilátása, ki erre százalékokban kifejezendő legkisebb tőzsdiját követeli.

Az eddigi dohánynagyárás, ki egyszersmind a váltó és bélyeg űrlapok elárúsítását is 1,5% tőzsdij mellett eszközölte, a nagyáruda kezelésért a közönséges anyagnak nagybani eladása után 1²/₁₀% azaz egy egész és két-tized százalék tőzsdiját élvezett.

A dohánynagyáruda, melylyel kis árulási jog is van összekötve, 1898 évi nyers forgalma a hozzá utalt 55 dohány kisárus után 35774 frt, fogyasztók részére kicsinbeni eladás utáni forgalma 1588 frt, összesen tehát 37362 frt, a nagyáruda kezeléssel bélyeg és váltó űrlapok eladásának kötelezettsége 2¹/₃³/₄ eladási jutalék élvezete mellett van egybekötve.

A pályázók kötelesek bánatpénz fejében fent kijelölt csonkithatlan dohány készlet értékének összegének megfelelő 10%^o, az az (80 frt) nyolczvan forintot a szombathelyi kir. adóhivatalnál készpénzben avagy óvadékképes értékpapírokban, melyek azonban 20%^o levonása melletti értékben fogadtnak el, pénzügyi letétbe helyezni, az arról szóló eredeti nyugtát 1898. szeptember 6-ik napjának délelőtti 12 óráig benyújtandó 50 kros bélyeggel ellátott lepecsételt és sajátkezüleg aláírt ajánlatokhoz mellékelni, az ajánlatot pedig a következő czim alatt:

»Ajánlat a Vasvárott megüresedett dohánynagyáruda kezelésének elnyerése iránt« a szombathelyi m. kir. pénzügyigazgatóság főnöknének saját kezéhez benyújtani avagy beküldeni. Az ajánlatban a követelésbe vett kezelési díj %^o-ban számmal és betűvel tisztán kifejezendő és az ajánlathoz egyuttal a magyar állampolgárságot, nagykorúságot igazoló hatóságilag kiállított erkölcsi és vagyoni bizonyítvány is csatolandó.

M. kir. pénzügyigazgatóság.

„DOHÁNYÁRUSOK KÖZLÖNYE“

(ORGAN DER TABAK GROSS- UND KLEINVERSCHEISSER UNGARNS).

INHALT. Die Verschleiss, revision der Kleintrafikanten. — Die Klassenlotterie-Lose. — Briefkasten der Redaktion.

Die Verschleissprovision der Kleintrafikanten.

Wie wir dem Wiener Fachblatte „Die Tabaktrafik“ entnehmen, bereiten die dortigen Kleintrafikanten eine Petition an den Finanzminister vor, worin gebeten wird, Se. Excellenz möge die Verschleissprovision der Kleintrafikanten um 1% erhöhen. Wir bezweifeln den Erfolg dieser Bemühung aus zweifachen Gründen. Vorerst ist weder in Oesterreich, noch in Ungarn von einer Verschleissprovision überhaupt die Rede, vielmehr könnte nur davon gesprochen werden, die fixirten Engros-Preise zu verbilligern. Ferner war schon vor Jahren in Oesterreich die Absicht vorhanden, diese Engros-Preise zu erhöhen und nur durch das Eingreifen des k. u. Finanzministeriums, welches bekanntlich in derlei Fragen mit dem österreichischen Finanzministerium gemeinschaftlich vorgeht, wurde diese Absicht verhindert. Wir halten demnach die in Rede stehende Bewegung für aussichtslos und es wäre Schade Zeit an eine Sache zu verschwenden, bei welcher schon die Form, in der sie eingeleitet wird, ein negatives Resultat vorhersagt.

Dagegen haben wir schon vor Jahren den Vorschlag erörtert, wonach die Engros-Preise überhaupt abgeschafft und eine Verschleissprovision für Kleintrafikanten bemessen werde. Uns dünkt nämlich die Verschleissprovision wie sie heute gewährt wird, indem man dieselbe je nach der Wohlfeilheit der Sorte entsprechend höher stellt, als ein solch veralteter Usus, der sich unserer Ansicht nach logischerweise kaum rechtfertigen lassen dürfte. Wenn wir hier von einer Verschleissprovision sprechen, so ist es aber der Umstand, wonach wir keine andere Bezeichnung für einen Nutzen haben, der zwischen Kauf und Verkauf liegt. Und doch kann man kaum etwas Provision nennen, was bei jeder Gattung Waare einen jeweilig höheren oder niedrigeren Prozentsatz ausmacht. Warum bringt die *K* Zigarre 11%, die *H* 10 $\frac{1}{2}$ %, die *F* 10 $\frac{1}{3}$ %, die *G* 9 $\frac{1}{2}$ %, die *Bb* 9 $\frac{1}{2}$ %, die *A* 9 $\frac{1}{2}$ %? Warum bringen die türkischen Tabake 9, 8, 7, ja sogar auch 3%? Bei den Havannah-Zigarren, welche 5 $\frac{1}{2}$, 5, auch 4% Erträgnis abwerfen, erscheint die Differenz im Nutzen noch weit auffallender.

Die Einführung einer einheitlichen Provision für sämtliche Sorten hat viel des Praktischen und Nützlichen an sich, wie andererseits die Fixirung der Engros-Preise, so wie sie dormalen bestehen, weder kaufmännisch richtig genannt werden können, da der Nutzen, welchen eine Waare abwirft, doch nicht geringer werden sollte, wenn der Verkäufer eine bessere, feinere Waare absetzt, noch aber erleichtern sie die Arbeit der mit der Manipulation betrauten Beamten, wie auch nicht die der Verschleisser. Man hat diese Engros-Preise zu einer Zeit eingeführt, wo auch der Konkurrent die Waare zum

selben Preise beziehen konnte, wie der Trafikant, eine Thatsache, über die man heutzutage lächeln könnte. Dieser sogenannte Engros-Verschleiss wurde abgeschafft, doch der Engros-Preis ist geblieben. Warum, wozu? Wir bezweifeln, dass ein Grund hiefür vorhanden. Wie man sieht, ist es den Verschleissern keineswegs darum zu thun, ob die winzig kleine Dosis Kupferkreuzer, welche aus dem Verkaufe der Tabakprodukte sich entnehmen lässt, Profit, Nutzen, Provision heisst. Ihm, dem Verschleisser ist nur Eines klar und das ist, dass die Do. is viel zu geringe, viel zu klein ist, als dass sie geeignet wäre, ihn vollständig zu nähren. Wir müssten das alte Lied vom Trafikantenelend und -Leid neuerdings anstimmen, um dies zu beweisen, doch wer kennt es nicht, der auch nur im Entferntesten den Beruf kennt!

Eine einheitliche Provision, ohne dass der Trafikant bemüssigt wäre, hievon noch ein Zehntel, Zwanzigstel oder, wie es auch vorkommt, ein Dreissigstel seines Nutzens unter dem Titel „Pachtzahlung“ zurückzuzahlen, eine solche einheitliche Provision müsste eine ganz besondere heilsame Wirkung auf den Verschleiss ausüben. Einmal deshalb, weil der Verschleiss zu jeder Zeit eine Uebersicht auf seine geschäftlichen und materiellen Verhältnisse hätte, was heute nur in den seltensten Fällen gesagt werden kann, dann aber auch, weil sich das Geschäft in leichter Weise, glatt abwickeln liesse, ohne die lästig fallende Pachtzahlung, die bei armen Leuten sehr schwer ins Gewicht fällt, zu empfinden. Welche Summe von Arbeit, welches Mass von Beaufsichtigung, Kontrolle und dergleichen würde erspart werden, wenn die einheitliche Provision eingeführt, der Pacht dagegen schwinden würde.

Was die Höhe einer solch einheitlichen Provision betrifft, so ist dieselbe nach den heutigen Ergebnissen kaum zu beurtheilen und zu bemessen. Und wenn wir vorhin davon gesprochen haben, dass der Verschleisser dormalen sein Geschäftsergebniss nicht recht zu überblicken vermag, so hängt dies eben auch damit zusammen. Der Trafikant weiss es heute nicht, und wenn ja, so sind es nur wenige Ausnahmen, wieviel er verdient. Gewöhnlich nimmt die Finanz-Behörde einen Durchschnittsnutzen von 8 Prozent an, der Verschleisser manchmal mehr, manchmal weniger, nichts von all dem ist richtig. Es müsste der Nutzen, den jede einzelne Sorte gebracht, genau berechnet werden, um den Gesamtnutzen festzustellen. Daraus ergibt sich, dass bei Feststellung einer einheitlichen Provision es weniger auf die Höhe derselben ankommt, als auf jenen Umstand, wieviel der Konsum im Allgemeinen ausmacht. Kurz gesagt, der Trafikant soll erwerbsfähig gemacht werden in Hinsicht des zu erzielenden Gewinnes, möge derselbe daher stammen, dass die Verkaufsprovision eine

beträchtlich grosse ist, oder daher, wo nach darauf gesehen wird, dass dessen Verschleiss ein bedeutender wird. Da es, wie wir Eingangs erwähnt haben, kaum anzunehmen ist, dass die Verschleissprovisionen weder in Oesterreich, noch in Ungarn eine Erhöhung erfahren werden, so halten wir auch bei Besprechung dieser Angelegenheit unseren seit Jahren verfochtenen Standpunkt aufrecht, der da lautet: *Verminderung der Trafiken und Vermittelst dessen die Verbesserung der Lage sämtlicher Kleinverschleisser.*

Ein witziger Schuhmacher, zu dem sich eine Dame einst beklagte, dass er ihr die Schuhe viel zu klein gemacht habe, antwortete mit den Worten: „Die Schuhe, meine Gnädige, würden ja passen, aber Ihre Füße sind leider zu gross!“ Die Provision ob 8, ob 9, ob 10 Prozent, die wäre ja immerhin gross genug, wenn nur nicht das Prinzip vorherrschen würde, dass man für jede paar Raucher eine neue Trafik errichtet. Die Verminderung der Zahl der Trafiken wäre gleichbedeutend mit der Erhöhung der Verschleissprovision. Diese in rationeller Weise durchzuführen, in Verbindung mit einer einheitlich bemessenen Verschleissprovision und Abschaffung des Pachtess, würde eine Reform bedeuten, die nicht hoch genug anzuschlagen ist.

Die Klassenlotterie-Lose.

Zufolge unseres, in unserer jüngsten Nummer veröffentlichten Artikels, ist uns das nachstehende Schreiben zugekommen, welches wir, der Objektivität halber, im Wortlaute wiedergeben.

An die löbliche Redaktion des

„Dohányárusok Közlönye“!

Unter Bezug auf den in Nummer 24 unter dem Titel „Klassenlotterie Loose“ erscheinenden Artikel, welcher sich auf unsere Firma bezieht, beehren wir uns mitzuteilen, dass der Inhalt desselben den Thatsachen nicht entspricht.

Wir haben von Seite der Klassenlotterie-Direktion die Verständigung erhalten, dass die Loose auch für die III. Klassenlotterie geliefert werden würden.

Der gegenseitige Vertrag zwischen der Direktion und den Kollektanten bezieht sich nur immer auf eine Ziehung. Der Verlust unserer Tabak- und Zigarren-Spezialitäten-Trafik hat die Klassenlotterie-Direktion nicht beeinflusst, uns die Lotto-Kollektur zu entziehen und entbehrt daher diese Mittheilung jeder Basis.

Wir zollen im Gegentheile in diesem Falle der Direktion unseren Dank für die uns erwiesene Loyalität.

Mayer & Véri.

Die geschätzte Firma möge uns entschuldigen, wenn uns beim Durchlesen dieses Schriftstückes, das komische Ereigniss einfällt, welches einst auf einer deutschen Bahnstation passirte. Der Zug war zur Abfahrt bereit, es wurde zum drittenmale geläutet, als ein Herr mit lauter Stimme den Namen „Herr Maier, Herr Maier“ rief. Ein neugieriger Passagier steckte demzufolge seinen Kopf zum Coupfenster hinaus und im selben Augenblicke erhielt dieser eine

kräftige Ohrfeige. Der Zug dampfte ab. Ent-rüstet beklagte sich der Herr beim Kondukteur über diese rohe Behandlung und erzählte, wie er den Kopf zum Coupéfenster hinaussteckte, weil man draussen Herr Maier rief. „Heissen Sie Maier?“ frug der Kondukteur. „Ach Nein!“ „Nun, dann geht Sie die Sache auch gar nichts an!“ Sprachs und entfernte sich.

Wir könnten füglich Herrn Maier dieselbe Frage vorlegen und wenn er alsdann mit Nein antwortet, dann könnte unsere Antwort natür-lich nicht anders lauten als: dann geht Sie die Sache nichts an! Wir haben mit keinem Worte der Firma Mayer & Véri Erwähnung gethan, es bedarf also ihrer Erwiderung nicht, am allerwenigsten aber bedarf es der Frage, welche sich aus einem Vorkommnisse ent-wickelte, in einer Weise näher zu treten, welche dieselbe einfach damit zu lösen versucht, indem diese als ein feststehendes Gesetz ver-theidigt wird. Wir zweifeln keinen Augenblick daran, dass bisher die Hauptkollektanten ihre Loose geliefert erhielten. Warum auch nicht? Sie bezahlen dieselben doch und die Einführung dieses Spielpapieres ist wahrlich keine Kleinig-keit. Sie erfordert Mühe, Zeit, Geldopfer und was die Hauptsache ist — Geduld, bis das Geschäft einen Nutzen abwirft.

Das in unserem Artikel erwähnte Vorkom-niss, wonach einem Verschleisser bedeutet wurde, dass man ihm die Loose nicht mehr liefern werde, weil er seine Trafik-Lizenz eingebüsst, ist ein Faktum, das sich nicht leugnen lässt. Doch darum handelt es sich ganz und gar nicht. Uns gab dieses Vorkommnis nur Veran-lassung dazu, eine Frage auf die Tagesordnung zu setzen, die eine Lebensfrage sämtlicher Loose-Verschleisser bildet. Diese Frage lautet: „Ist die Direktion der k. u. Klassenlotterie ver-pflichtet, den Verschleissern die Loose zu jeder Klasse und zu jeder Ziehung, in der ganzen Zeit, während der Dauer des Privilegiums zu liefern?“ Eine Antwort von Seite der hiefür kompetenten Stelle ist uns bisher nicht zuge-kommen und so beschränken wir uns darauf, die Antwort, welche uns von den sogenannten Fachkreisen zu Theil wurde, hier wiederzugeben. Diese Antwort lautet: *Nein!* Die Klassenlotterie-Direktion ist dazu nicht verpflichtet, sie kann demnach bei jedem erneuerten Spiel sich auch neue Verschleisser suchen und aufstellen. Das ist schlimm! Das ist ein Monopol im Monopol und wenn es das gegenwärtig nicht ist, so kann es zu jeder Zeit ein solches werden!

Nicht einmal das Tabakmonopol, welches Eigen-thum des Staates ist, vindicirt sich solche Rechte. Wohl ertheilt die Finanz-Behörde das Verschleissrecht wem es will, allein hier gibt es zumindest drei Instanzen, hier haben die kleinsten, wie die höchsten Beamten des Staates ein Verfügungsrecht. Einer Privatgesellschaft jedoch darf ein solches Verfügungsrecht nicht überlassen bleiben, das geht nicht an! Wie kann man auch einer Privatgesellschaft eine solche Waffe in die Hände geben!

Wohl gemerkt! Wir betrachten die Institution der Klassenlotterie noch immer als ein Staats-monopol, welches der Staat bloß in Hinsicht des Betriebes verpachtet hat. Dafür zeugt auch, dass sich der Staat vorbehalten hat, eine In-gerenz auf die Klassenlotterie in administrativer Beziehung auszuüben. Allein, wo steckt diese Ingerenz, wenn das k. ung. Finanz-Ministerium es zugibt, dass der Verschleiss der Loose ganz dem Belieben der Pächter anheimgegeben ist?

Als die k. ung. Klassenlotterie eingeführt wurde, und die durch den Verlust des kleinen Lotto brotlos gewordenen Kollektanten vor-stellig wurden, da tröstete man sowohl im Parlament, als im Ministerium damit, dass der Verschleiss der Klassenlotterie-Loose immerhin geeignet ist, diesen Leuten einen Verdienst zuzuführen. Doch wie sieht es damit aus? An-statt, dass das k. ung. Finanz-Ministerium an-geordnet hätte, in welcher Weise der Verschleiss der Loose vorzunehmen wäre, überliess man diese Sorge getrost der Direktion selber und die Folge davon war, dass die mächtigen, kap-italkräftigen Banken sich in den Besitz unge-heuer grosser Massen Loose setzten, so dass diese nunmehr den ganzen Kleinverschleiss dik-tieren können. Ausserdem überschwenmen diese Banken, vermittelst Agenten und Reklame, das ganze Land mit Loosen und die Folge davon ist, dass der arme Teufel in der Provinz oder kleine Verschleisser in der Stadt von dem Brosamen lebt, den ihm Banken und die stets gefräßigen Aktionäre übrig lassen. So sieht es mit dem Kleinverschleiss aus. Und was den sogenannten Hauptverschleisser betrifft, nur, so wissen wir recht gut, dass die „Berufskollek-tanten“, welche die Melkkuh „Hungaria“ auf-suchten, um hier ihr Geschäftchen zu machen, auch zu allen Zeiten die Loose geliefert erhalten werden. Ob dies aber auch bei jenen Haupt-verschleissern der Fall sein wird, die 2—300 Stück in Vertrieb bringen und die ehemalige Lottokollektanten, deren luge Gross- und Klein-

trafikanten sind, das wissen wir nicht. Wir zweifeln auch nicht daran, dass die Cou lance der Lotto-Direktion zu jeder Zeit sich bethätigen wird, allein diese Cou lance allein darf es nicht sein, welche den Loose-Verschleisser zu schützen verspricht. Der Verschleiss der Loose kann und darf nicht von dem Wohlwollen und dem Gutdünken der Klassenlotterie-Direktion abhängen, er muss geregelt werden und was die Hauptsache ist, die von uns angeregte Frage muss durch eine gesetzliche Verfügung gelöst werden. Das ist unsere Ansicht, welche der Meinung sämtlicher Loose-Verschleisser entspricht, aus welchem Grunde wir auch unter Zuhilfenahme aller zulässig gesetzlichen Mittel die Lösung dieser Frage herbeizuführen ver-suchen werden.

Briefkasten der Redaktion.

Herrn Ö. H. in N.-B. Ihre Angabe stimmt, doch hätte es deshalb Ihrer Bemerkung nicht bedurft. Oder soll es faktisch um die Höflichkeit so mancher Grosstrafikanten so arg bestellt sein, wie die Kleintrafikanten darüber klagen?

Herrn F. Sch. in Cz. Der Zigarren-Automat wird, im Falle er bei uns eingeführt, selbst-verständlich auch in der Provinz Anwendung finden. In den Provinzstädten dürfte derselbe sich überaus zweckmässig erweisen, nachdem dort die Sonntagsruhe durchwegs von Jedem gewünscht wird.

Herrn P. K. in K. Wir sind ausser Stande, Ihnen nach dieser Richtung hin behilflich zu sein, nachdem Sie beim Einreichen Ihres Gesuches eine falsche Eingabe gemacht haben, aus welchem Grunde Sie auch abgewiesen wurden.

Frau J. B. in Budapest. Die Qualität des Fabrikates ist zwar grundverschieden von ein-ander, doch rathen wir Ihnen, dass Sie sich bei dem Verkaufe der Tabakprodukte nicht viel kümmern mögen, nachdem es eine Sache der Unmöglichkeit ist, dass Sie stets jene Fabrikate bekommen sollten, welche Sie wünschen.

Herrn A. D. in Budapest. Können Sie denn noch immer nicht den Mangel der Hunnia-Zigarrette verschmerzen? Wir glauben, dass dieses Kapitel bereits bis zum Ueberdruss erschöpft ist, auch scheint sich das „Volk“, wie Sie Ihre Kunden nennen, nicht mehr sehr um diese neue nicht existierende Sorte zu reissen.

Hilfsredakteur: Ferdinand Heltai.

➡ Nagy- és kistőzsdék figyelmébe! ➡

POJATZI FL. ÉS TÁRSA

cs. kir. szabadalmazott gyufanemű gyárai **Deutsch-Landsbergben (Graz mellett)**

ajánlják legjobb minőségűeknek elismert gyufa-gyártmányaikat, és pedig úgy **kénes-**, mint különösen **szalon-gyufájokat.**

E gyufa-gyártmányok Magyarországon nagy kedveltségnek és rendkívüli keresletnek örvendenek, főleg a

Millennium-gyufa,

Magyar korona-svédgyufa,

Magyar honvédszobor-gyufa,

Krokodil-gyufa és

Magyar Imperial-gyufa

elegáns kerek dobozokba csomagolva, melyek kiváló magyar államférfiak arcképeivel díszítvők.

Rips-gyufa dobozokban és csomagokban kapható.

Kérjük szives rendeléseiket közvetlenül **Deutsch-Landsbergben** intézni. A legolcsóbb árteteleket tartalmazó árjegyzékünkkel szivesen szolgálunk. — **Budapest és közvetlen környéke részére VII., Rombach-utca 8. szám alatt van raktárunk.**

Pojatzi Fl. és Társa

cs. kir. szabadalmazott gyufanemű gyárai

DEUTSCH-LANDSBERGBEN Graz mellett.